

Impressie Ontwerpend onderzoek

Bijlage 2 bij Visie Ruimtelijke Kwaliteit

Gemaal en boezem Hardinxveld-Giessendam

Introductie

Dit document is een bijlage bij de Visie Ruimtelijke Kwaliteit voor het gemaal en boezem Hardinxveld-Giessendam. In dit document wordt een visuele impressie van het ontwerp onderzoek gegeven.

Inhoud

Introductie	3
Intermezzo: onderzoek landschappelijke koersen	5
Open polder	6
Water Natuur landschap	8
Landgoed landschap	10
Waterrijk wonen	12
Reflecties locatie gemaal	14
Eerste optimalisatie schematisch schetsen gemaal - kort	17

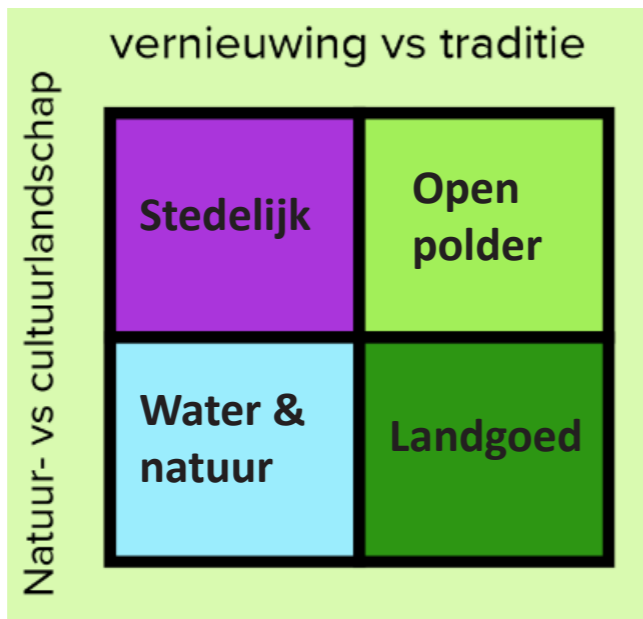
Waterrijk woonlandschap

- Boezem biedt kwaliteiten aan een nieuwe stedelijke structuur
- Veel ruimte voor diverse waterrijke/groene woonmilieus
- Recreatie; uitloopgebied, park, waterplein

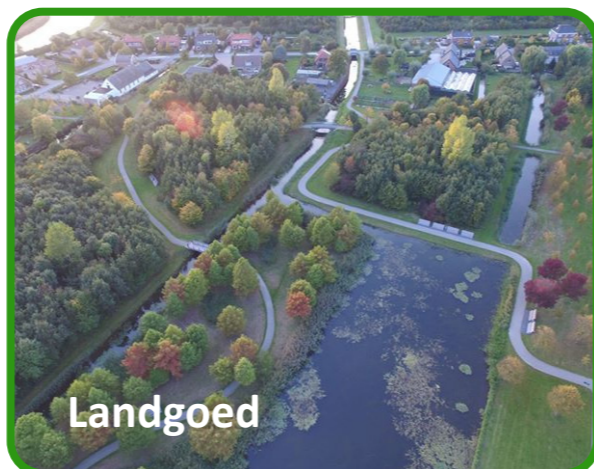
Water & natuur

- Terugbrengen griendkavels/ nieuwe waterkavels, bospercelen; natuurvriendelijke oevers
- Kanaal ondergeschikt in nieuwe verdichte landschapsstructuur
- Recreatie; extensief, (beperkte) toegankelijke natuur

Open polder

- Polderidentiteit behouden; grasland, openheid
- Kanaal volgt kavels, ondergeschikt aan huidige landschapsstructuur
- Natuurvriendelijk oevers
- Recreatie; extensief, beperkt toegankelijk

Landgoed

- Extensief parkbos; uitbreiden grienden, laanbeplanting (ref Amelisweerd)
- Ruimte voor toekomstige Kleinschalige woonmilieus
- Recreatie; extensief, (gedeeltelijk) toegankelijke landgoed

Intermezzo: onderzoek landschappelijke koersen

Waarom een ontwerp onderzoek?

Op basis van de in het hoofddocument beschreven aanleiding, gebiedskenmerken, kansen en opgaven, autonome ontwikkelingen en wensen en ambities uit de omgeving is een ontwerp onderzoek gestart. Aan de hand van vier zogenaamde landschappelijke koersen zijn mogelijkheden verkend voor wat het nieuwe boezemkanaal en boezemgemaal kunnen betekenen voor het gebied en de leefomgeving. Deze landschapskoersen zijn een hulpmiddel om te bekijken op welke manier de boezem en het gemaal vormgegeven kunnen worden. Ze kunnen daarbij ook een eerste stap zijn om eventuele toekomstige ontwikkelingen niet in de weg te staan. Het waterschap is hierbij nadrukkelijk geen gebiedsontwikkelaar - daarom zal dit traject ook met de gemeente doorlopen worden en kunnen uitkomsten inspiratie en input zijn voor de nog op te stellen omgevingsvisie van de gemeente.

Het ontwerp onderzoek bestaat uit verkennende schetsen (kaarten, doorsnedes) en referentiebeelden, en is opgenomen in bijlage B. De drie tracés (zoekgebieden) en de drie mogelijke locaties voor het gemaal dienen als uitgangspunt. De schetsen en beelden zijn een hulpmiddel om grip te krijgen op mogelijke ontwikkelingen in het gebied, en zijn geen doel op zich. Er is in de visualisaties geen rekening gehouden met technische uitgangspunten en andere randvoorwaarden. Het

ontwerp onderzoek dient dan ook enkel ter inspiratie en vingeroefening en nadrukkelijk niet als reële ontwerpopties.

Voor de locatie van het gemaal is in bredere zin gekeken naar de effecten en impact op ruimtelijke kwaliteit van de verschillende locaties.

De vier landschappelijke koersen

De vier landschapskoersen die we hebben bekeken zijn: open polder, water en natuurlandschap, landgoed landschap en waterrijk woonlandschap.

Open polder: hierbij is het uitgangspunt dat de huidige polderidentiteit wordt behouden; grasland en openheid. Het nieuwe boezemkanaal volgt zoveel mogelijk de huidige kavelstructuur en is ondergeschikt aan de huidige landschapsstructuur. Hierbij passen natuurvriendelijke oevers en beperkte (extensieve) toegankelijkheid.

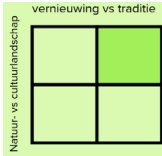
Water en natuurlandschap: hierbij is het uitgangspunt het terugbrengen van griendkavels, waarmee ook vroeger het gebied was ingericht, maar ook bijvoorbeeld nieuwe waterkavels en bospercelen. De nieuwe boezem is hier ondergeschikt in een nieuwe verdichte, groene landschapsstructuur. Hierbij passen natuurvriendelijk oevers, plasdras natuur, rietlanden, grienden en (beperkte) extensief en eventuele toegankelijke natuur.

Landgoed landschap: hierbij is het uitgangspunt een extensief parkbos door grienden, laanbeplanting en nieuwe bosblokken. Ook zou eventueel in de toekomst kleinschalige woonmilieus mogelijk zijn en eventueel beperkte of gedeeltelijke toegankelijkheid van het gebied.

Waterrijk woonlandschap: een nieuwe boezem kan op termijn ook kwaliteiten bieden aan een nieuwe woonstructuur. Bijvoorbeeld als afronding van Hardinxveld. Je kunt daarbij denken aan ruimte voor diverse waterrijke/groene woonmilieus waarbij de boezem en het gebied gedeeltelijk toegankelijk worden als uitloopgebied. Ook een parkachtige zone tussen nieuw woongebied en boezem is dan denkbaar of het toevoegen van (dag)recreatie zoals dat ook in het noordelijk gebied langs de Giessen het geval is.

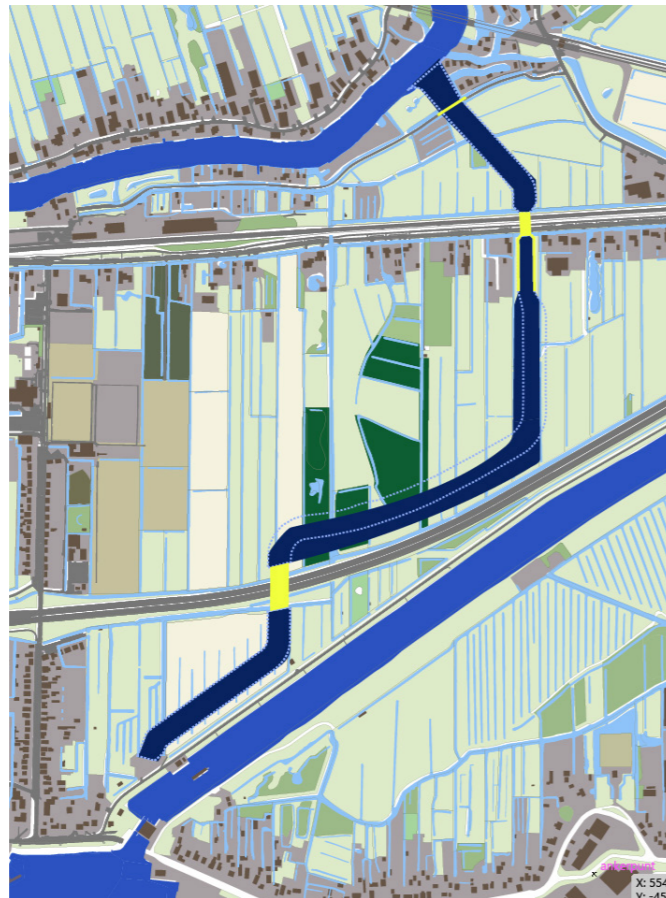
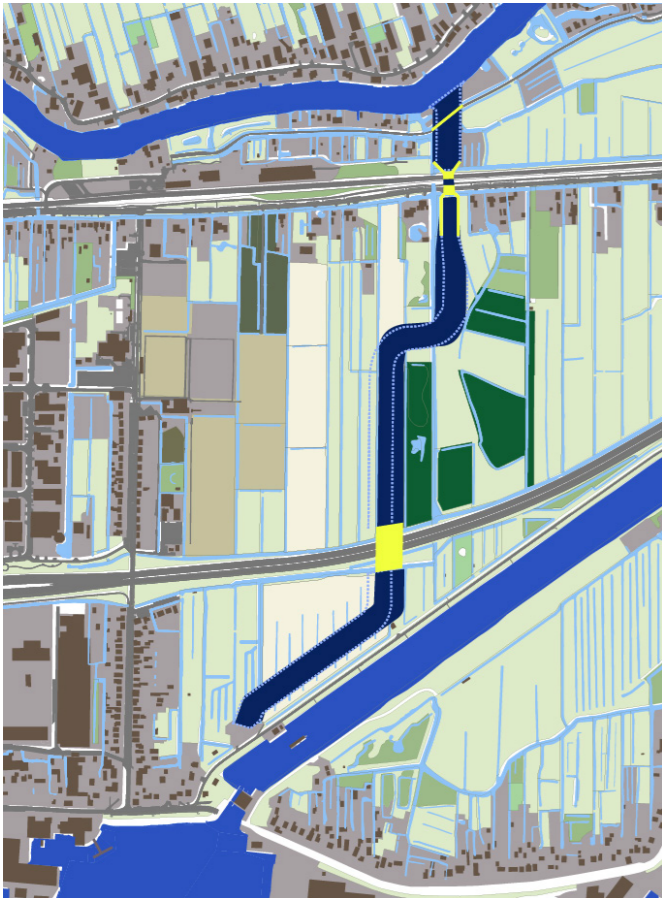
Dit document

Op de volgende pagina's is per landschappelijke koers het ontwerp onderzoek de verschillende ideeën visueel weergegeven door middel van kaarten, schetsen, doorsneden en referentiebeelden. Zoals gezegd zijn de visualisaties onderdeel van het ontwerp onderzoek en zijn geen technisch onderbouwde tekeningen. De visualisaties zijn ook een tijdsopname; zo zijn bijvoorbeeld de bouwstenen uit het hoofddocument (hoofdstuk 6) ontstaan na doorontwikkeling van hier getoonde ideeën. Ook in het vervolgproces zal worden voortgebouwd op deze ruimtelijke verkenningen.

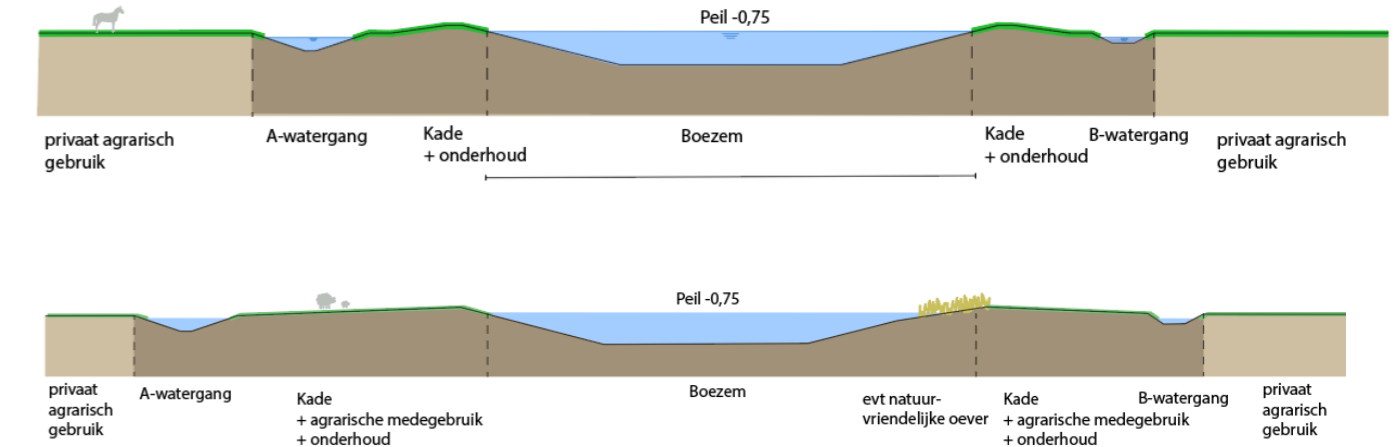

Open polder

- Polderidentiteit behouden; grasland, openheid
- Kanaal volgt kavels, ondergeschikt aan huidige landschapstructuur
- Natuurvriendelijk oevers
- Recreatie; extensief, beperkt toegankelijk

Mogelijkheden in doorsnede boezemkanaal

Ideeën kunstwerken:

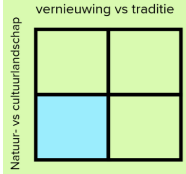
- sober & doelmatig
- ondergeschikt aan bestaande lijnen
- technische, strakke invulling

Ideeën gemaal:

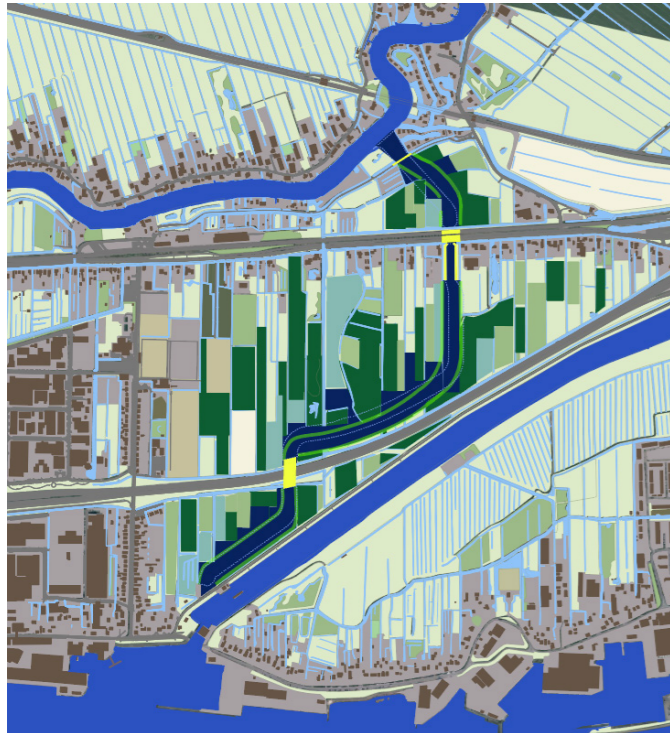
- gemaal vormt een 21e eeuwse toevoeging aan het waterstaatskundige ensemble

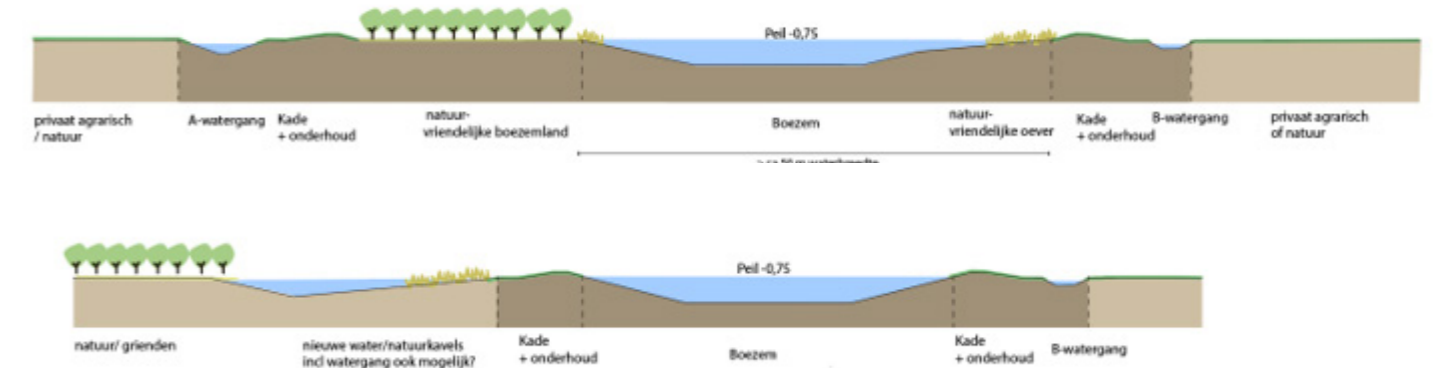

Water Natuur landschap

- Terugbrengen griendkavels/ nieuwe waterkavels, bospercelen
- Kanaal ondergeschikt in nieuwe verdichte landschapsstructuur
- Natuurvriendelijk oevers, ook binnendijk natuurvriendelijk waterpartijen, plasdras natuur, rietlanden, grienden..
- Recreatie; extensief, (beperkte) toegankelijke natuur

Mogelijkheden in doorsnede boezemkanaal

Ideeën kunstwerken:

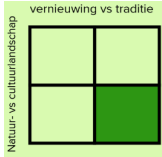
- integraal onderdeel van nieuw natuur & water landschap
- bijzondere uitstraling - focus op beleving van landschap
- materiaal en vormgeving 'natuurlijk' en 'zacht'

Ideeën gemaal:

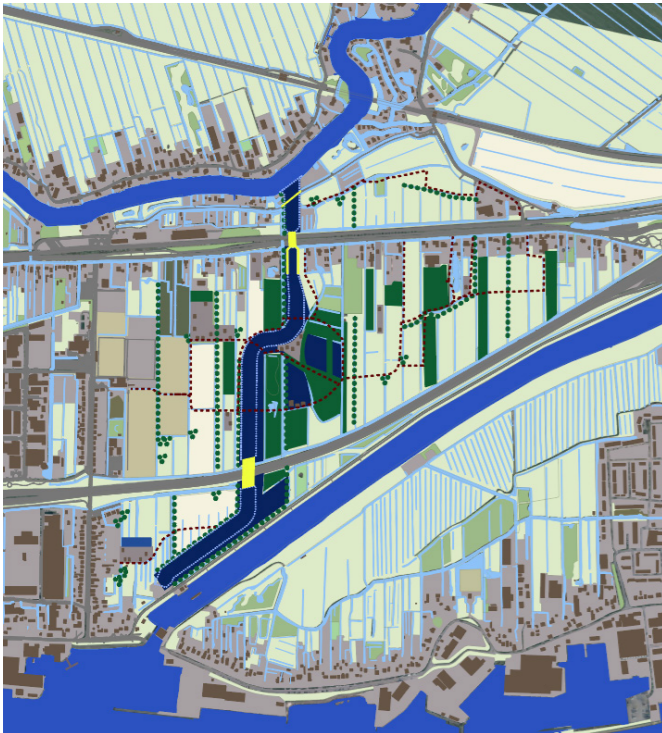
- beëindiging natuurlandschap
- 'natuurrijk' gebouw

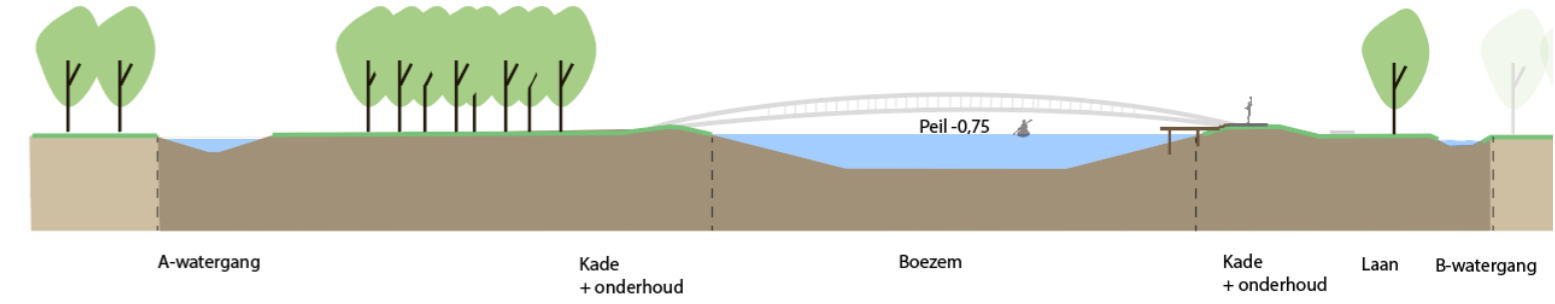

Landgoed landschap

- Extensief parkbos; uitbreiden grienden, laanbeplanting (ref Amelisweerd)
- Ruimte voor toekomstige Kleinschalige woonmilieus
- Recreatie; extensief, (gedeeltelijk) toegankelijke landgoed

Mogelijkheden in doorsnede boezemkanaal

Ideeën Kunstwerken:

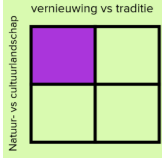
- integraal onderdeel parklandschap
- bijzondere uitstraling, nadruk op zichtlijnen, toegankelijkheid, beleving

Ideeën gemaal:

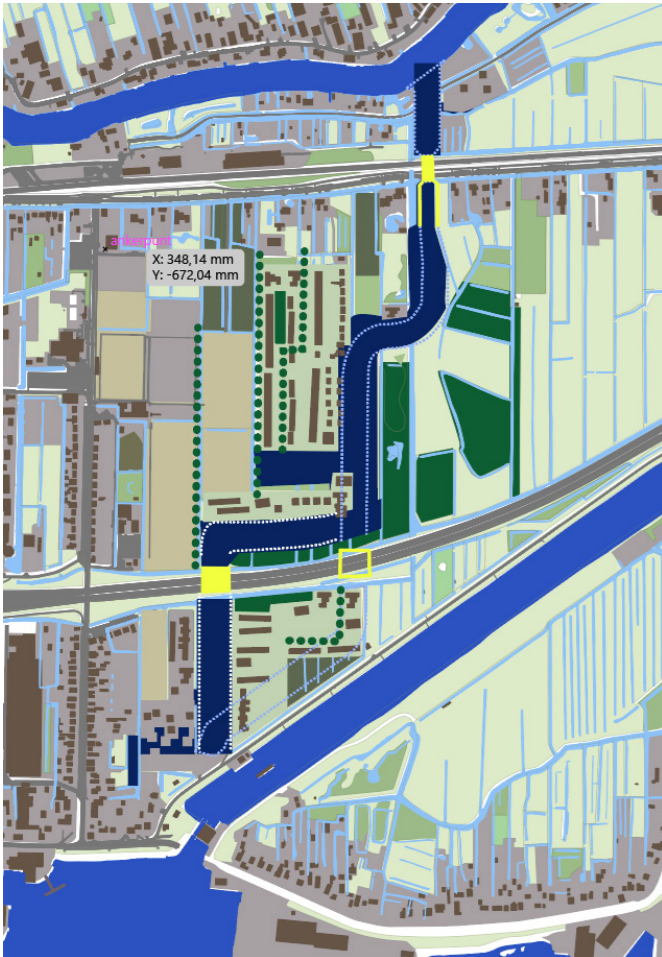
- losstaand landschappelijk object passend bij de nieuwe stijl 'landgoed' van de boezem
- paviljoen als toevoeging van het waterstaats ensemble
- versterken huidig ensemble

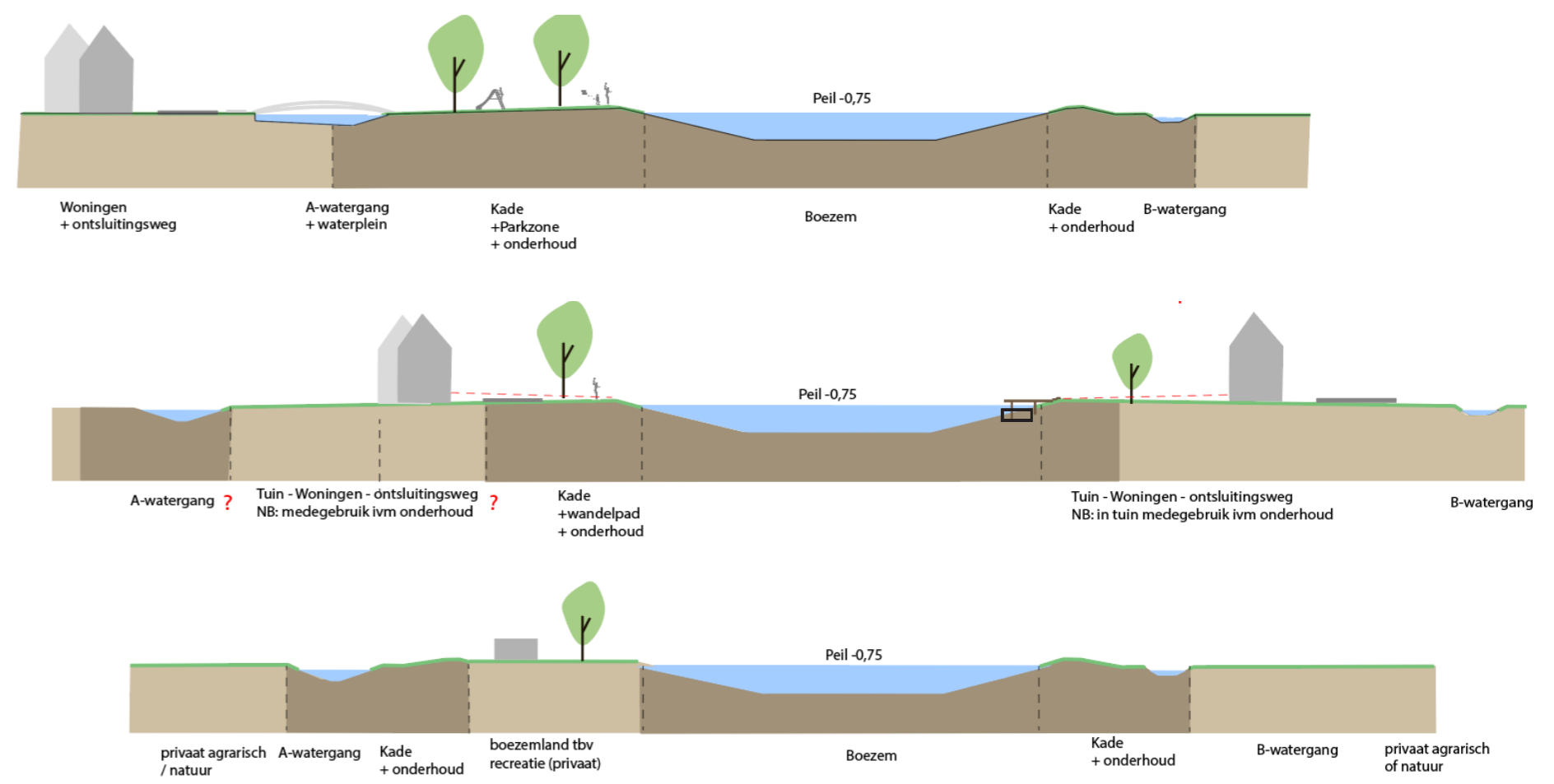

Waterrijk wonen

- Boezem biedt kwaliteiten aan een nieuwe stedelijke structuur
- Veel ruimte voor diverse waterrijke/groene woonmilieus
- Recreatie; uitloopgebied, park, waterplein

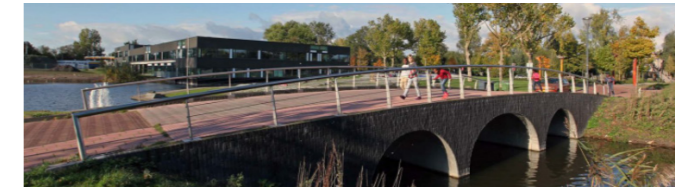

Mogelijkheden in doorsnede boezemkanaal

Ideën Kunstwerken:

- onderdeel stadsrand
- functionele inpassing, nadruk op diverse functies, toegankelijkheid, beleving

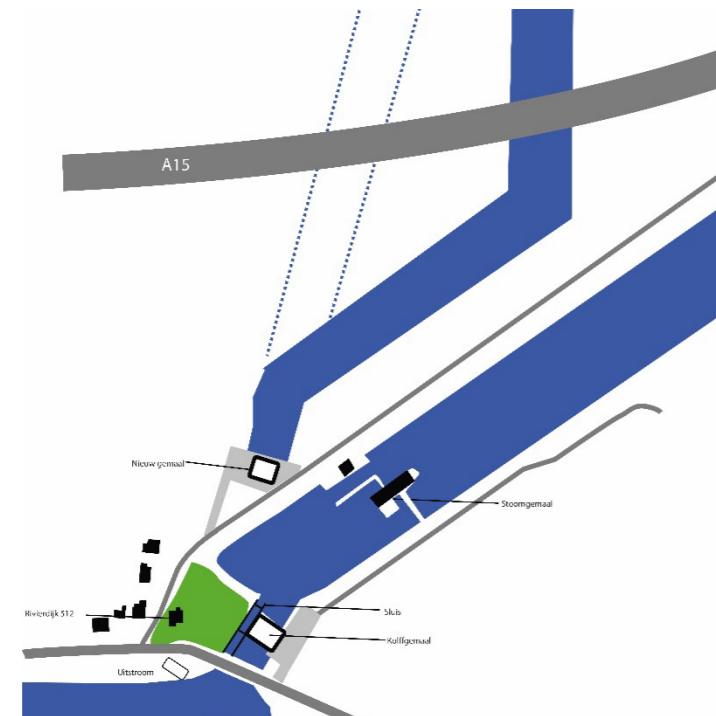

Ideën gemaal:

- gemaal als entree van nieuw stedelijk gebied Hardinxveld
- toevoeging aan huidig ensemble
- fietsroute verbindt de gemalen en is de scheidslijn tussen Linge- en Alblasserwaard-boezem

Reflecties locatie gemaal

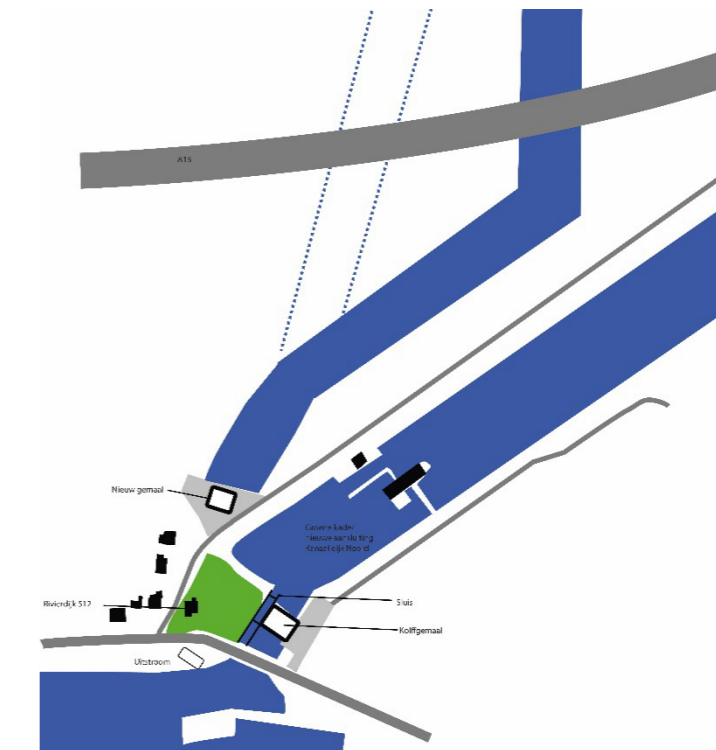
Reflectie lange variant

observatie

behoud huidige ensemble kwaliteiten
 Voldoende afstand kleinschalige binnendijkse wereld
 Relatie boezem-rivier onduidelijk

conclusie

Vraagt heldere tracering en landschappelijke inpassing, aansluitend op positie gemaal.

Reflectie middelvariant

observatie

behoud huidige ensemble kwaliteiten
 Onvoldoende afstand kleinschalige binnendijkse wereld
 Relatie boezem-rivier onduidelijk

conclusie

Vraagt heldere tracering en landschappelijke inpassing, aansluitend op positie gemaal (geen knik), vraagt teken aantasting kleinschalig woonmilieu.

Eerste optimalisatie schematisch schetsenemaal - kort

Optimalisatie 1 Groene scheiding tussen de twee watersystemen

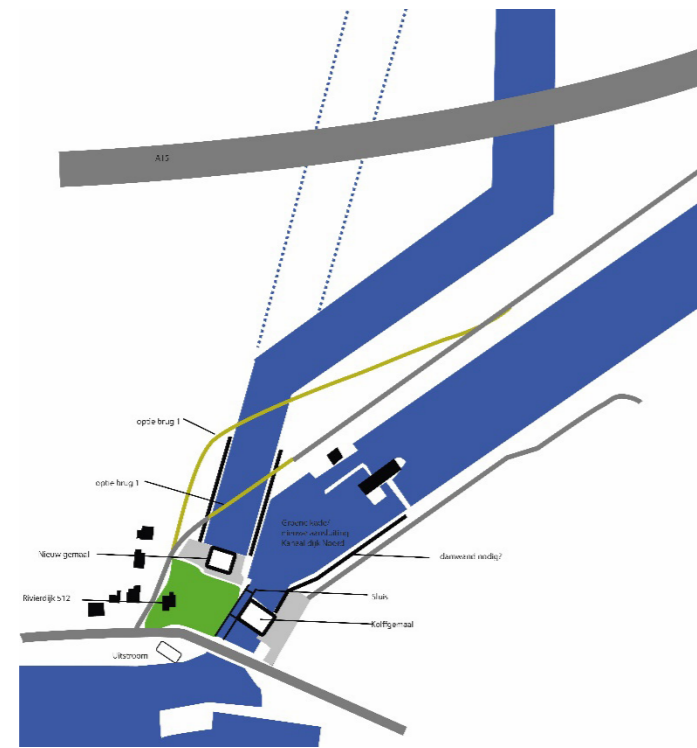
- Duidelijk leesbaar onderscheid watersystemen
- Verplaatsen Kanaal Dijk Noord tussen gemaal en sluis

Optimalisatie 2: nieuwe kop

- Nieuw gemaal en Kolffgemaal vormen samen een nieuw ensemble, rond een centrale ruimte aan de dijk
- Stoomgemaal 'beëindigd' Steenenhoek
- Buitenste kades boezem en kanaal Steenenhoek vormen grens nieuw ensemble
- (Groene) hartlijn tussen beide boezems als verbinding ipv scheiding, route, belevingsplek
- Vanaf centraal punt zicht over beide kanalen
- 'verborgen verleden zichtbaar maken > waaiersluis'

Optimalisatie 3: dijkgemaal

- Kolffgemaal, sluiswachterswoning en Stoomgemaal blijven markante oriëntatiepunten. De kenmerkende groene en waterrijke ruimtes tussen deze gebouwen blijven bewaard en worden versterkt. Zichtlijnen op het achterland en de twee boezemsystemen worden versterkt.
- Het nieuwe gemaal wordt als landschapselement aan het ensemble toegevoegd.
- Het groene maaiveld tussen sluiswachterswoning en Kolffgemaal loopt vanaf de rivierdijk op over het gemaal

Reflectie korte variant

observatie

Grote impact op huidige ensemblekwaliteiten
Voldoende afstand kleinschalige binnendijkse wereld (linten)
Relatie boezem-rivier duidelijker/ watersysteem overwaard/ Linge minder duidelijk

conclusie

Nieuwe ruimtelijk benadering gewenst: nieuwe kwaliteiten vervangen kwaliteiten huidig ensemble, herdefiniëring van het ensemble

